EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 26.5.2025
COM(2025) 252 final

2025/0125 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS,

millega määratakse kindlaks seisukoht, mis võetakse liidu nimel kirjaliku menetluse teel riiklikult toetatava ekspordikrediidi kokkuleppe osaliste poolt seoses ühisseisukohaga, mis võimaldab anda Ukrainale seotud abi

SELETUSKIRI

1. KAVANDATAV REGULEERIMISESE

Käesolevas ettepanekus käsitletakse nõukogu otsust, millega määratakse kindlaks komisjoni poolt Euroopa Liidu nimel kirjaliku menetluse teel võetav seisukoht riiklikult toetatava ekspordikrediidi kokkuleppe (edaspidi „kokkulepe“) osaliste vahel. Kirjaliku menetluse eesmärk on leppida kokku ühises seisukohas, et Ukrainale oleks võimalik anda seotud abi.

2. ETTEPANEKU TAUST

2.1. Riiklikult toetatava ekspordikrediidi kokkulepe

Kokkulepe on suuline kokkulepe, mille eesmärk on luua raamistik riiklikult toetatava ekspordikrediidi ja seotud abi korrakohaseks kasutamiseks. Praktikas tähendab see, et sellega kehtestatakse eeskirjad, mille eesmärk on kõrvaldada riiklikult toetatava ekspordikrediidiga seotud subsiidiumid ja kaubandusmoonutused. See hõlmab sätteid, mis käsitlevad seotud abi, st abi, mis on õiguslikult või tegelikult seotud doonorriigist ja/või piiratud hulgast riikidest kaupade ja/või teenuste hankimisega. Kokkulepe jõustus 1978. aasta aprillis ja on sõlmitud määramata ajaks. See ei ole OECD õigusakt, kuid OECD sekretariaat aitab seda hallata[1]. Kokkulepet ajakohastatakse korrapäraselt, et võtta arvesse turu ja poliitika arengusuundi, mis mõjutavad riiklikult toetatava ekspordikrediidi andmist.

Kokkulepe on üle võetud ja muudetud ELis õiguslikult siduvaks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1233/2011[2]. Kokkuleppe tingimuste läbivaatamine on inkorporeeritud ELi õigusesse delegeeritud õigusaktidega kõnealuse määruse artikli 2 kohaselt.

2.2. Riiklikult toetatavate ekspordikrediitide kokkuleppe osalised

Euroopa Komisjon esindab liitu kokkuleppe osaliste kohtumistel ja nende kirjalikus otsustusmenetluses. Kokkuleppe muutmise otsused tehakse konsensuslikult. Liidu seisukoha võtab vastu nõukogu ja liikmesriigid arutavad seda nõukogu ekspordikrediidi töörühmas[3].

2.3. Ühisseisukoht

Kokkuleppega on ette nähtud võimalus võtta vastu ühisseisukohti, millega lubatakse osalistel erandkorras kokkuleppe sätetest kõrvale kalduda kas konkreetse tehingu või ajutiselt ka määratlemata arvu tehingute puhul. Ühisseisukohale jõudmise korda on käsitletud kokkuleppe artiklites 54–59.

Kokkuleppe punktis 59 on sätestatud, et „vastuvõetud ühisseisukoht kehtib kaks aastat alates selle jõustumisest“. Kui osalised soovivad kokkuleppe sätetest tehtavaid ajutisi erandeid pikendada, lepivad nad kokku mitmes ühisseisukohas.

2.4. Euroopa Liidu kavandatav akt

Kokkuleppe punkti 32 alapunktis a on sätestatud: „Seotud abi ei saa riigid, kelle kogurahvatulu elaniku kohta on Maailmapanga andmete kohaselt suurem madalama keskmise sissetulekuga riikide ülempiirist. Maailmapank arvutab selle künnise igal aastal uuesti. Riik

---

1 Nagu on määratletud OECD konventsiooni artiklis 5.

2 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrus (EL) nr 1233/2011, mis käsitleb riiklikult toetatavate ekspordikrediitide suuniste rakendamist ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsused 2001/76/EÜ ja 2001/77/EÜ (ELT L 326, 8.12.2011, lk 45).

3 Nõukogu otsus, millega moodustatakse krediidikindlustus-, krediidigarantii- ja finantskrediidipoliitika koordineerimisrühm (EÜT 66, 27.10.1960, lk 1339).

liigitatakse ümber alles pärast seda, kui Maailmapanga poolt talle määratud kategooria on jäänud kahel järjestikusel aastal samaks. 2024. aasta juunis liigitas Maailmapank Ukraina esimest korda kõrgema keskmise sissetulekuga riigiks. Kui Maailmapank teeb seda uuesti ka oma järgmise liigituse raames (2025. aasta juunis), ei ole Ukrainal enam õigust saada seotud abi.

Kuigi Venemaa Ukraina-vastasest agressioonisõjast tingitud kriis mõjutas märkimisväärselt Ukraina majandust, on reaalkasvu soodustanud ehitustegevus (24,6 %), mis peegeldab investeeringute märkimisväärset suurenemist (52,9 %) Ukraina ülesehitustööde toetuseks jätkuva hävitustöö tõttu. Lisaks mõjutab rohkem kui 15 % ulatuv rahvastiku jätkuv vähenemine märkimisväärselt mõju kogurahvatulu suurenemist elaniku kohta.

Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja ajal on mitu ELi liikmesriiki juba kasutanud seotud abi Ukraina toetamiseks või kavatsevad nad seda lähitulevikus teha (kavandatav ajavahemik on järgmised neli aastat).

Kuna liigituse muutus ei ole otseselt seotud Ukraina majanduse tegeliku märkimisväärse suurenemisega ja Ukraina olukord on endiselt kriitiline, on äärmiselt oluline, et EL ja teised osalised säilitaksid võimaluse kasutada kõiki vajalikke vahendeid. Sellisel juhul on mõistlik teha ettepanek ühisseisukoha kohta ja selles kokku leppida, muu hulgas seetõttu, et selline olukord on kokkuleppes ette nähtud.

3. LIIDU NIMEL VÕETAV SEISUKOHT

Euroopa Liit peaks toetama kokkuleppe punktide 54–59 kohaseid ühisseisukohti, et anda Ukrainale järgmise nelja aasta jooksul seotud abi, olenemata Maailmapanga liigitusest.

4. ÕIGUSLIK ALUS

4.1. Menetlusõiguslik alus

4.1.1. Põhimõtted

Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikli 218 lõike 9 kohaselt võetakse vastu otsused, millega kehtestatakse „lepingus sätestatud organis liidu nimel võetavad seisukohad, kui asjaomasel organil tuleb vastu võtta õigusliku toimega akte, välja arvatud õigusaktid, millega täiendatakse või muudetakse lepingu institutsioonilist raamistikku“.

Mõiste „õigusliku toimega aktid“ hõlmab akte, millel on õiguslik toime asjaomase organi suhtes kehtiva rahvusvahelise õiguse normide alusel. Nende hulka kuuluvad ka sellised õiguslikud vahendid, mis ei ole rahvusvahelise õiguse kohaselt siduvad, kuid mis „võivad mõjutada otsustavalt liidu seadusandja vastu võetud õigusaktide sisu“[4].

4.1.2. Kohaldamine käesoleval juhul

Vastuvõetud ühisseisukohas sisalduvad eeskirjad asendavad kokkuleppe eeskirju üksnes ühisseisukohas nimetatud tehingu või asjaolude puhul. Kui ühisseisukohad on kokkuleppe muude osaliste jaoks pehme õigus, siis ELi jaoks on need õigusliku toimega aktid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määruse (EL) nr 1233/2011 (mis käsitleb riiklikult toetatavate ekspordikrediitide suuniste rakendamist ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsused 2001/76/EÜ ja 2001/77/EÜ) artiklile 1, milles on sätestatud, et „Suuniseid, mis sisalduvad riiklikult toetatavate ekspordikrediitide kokkuleppes, kohaldatakse

[4] Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 7. oktoober 2014, Saksamaa *vs*. nõukogu, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, punktid 61–64.

liidus. Kokkuleppe tekst on esitatud käesoleva määruse lisana.“ Kuna osalised lepivad ühisseisukohtades kokku vastavalt kokkuleppe artiklites 54–59 sätestatud korrale, millesse on kaasatud OECD ekspordikrediidi sekretariaat, kujutavad need endast ka rahvusvahelise organi poolt vastu võetud õigusakte ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 tähenduses. Seepärast on esildatud otsuse menetlusõiguslik alus ELi toimimise lepingu artikli 218 lõige 9.

4.2. Materiaalõiguslik alus

4.2.1. Põhimõtted

ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohase otsuse materiaalõiguslik alus sõltub eelkõige selle kavandatava õigusakti eesmärgist ja sisust, mille kohta liidu nimel seisukoht võetakse.

4.2.2. Kohaldamine käesoleval juhul

Kavandatava õigusakti eesmärk ja sisu on seotud ekspordikrediidiga, mis kuulub ühise kaubanduspoliitika valdkonda. Seepärast on esildatud otsuse materiaalõiguslik alus ELi toimimise lepingu artikkel 207.

4.3. Järeldus

Esildatud otsuse õiguslik alus peaks olema ELi toimimise lepingu artikli 207 lõike 4 esimene lõik koostoimes ELi toimimise lepingu artikli 218 lõikega 9.

5. KAVANDATAVA ÕIGUSAKTI AVALDAMINE

Kuna osalejatele esitatud ühisseisukoht annab võimaluse kasutada erandit, mis on ette nähtud riiklikult toetatava ekspordikrediidi kokkuleppe raames, mis moodustab (EL) nr 1233/2011 II lisa, on asjakohane avaldada see õigusakt pärast heakskiitmist *Euroopa Liidu Teatajas*.

2025/0125 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS,

millega määratakse kindlaks seisukoht, mis võetakse liidu nimel kirjaliku menetluse teel riiklikult toetatava ekspordikrediidi kokkuleppe osaliste poolt seoses ühisseisukohaga, mis võimaldab anda Ukrainale seotud abi

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 207 lõike 4 esimest lõiku koostoimes artikli 218 lõikega 9,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) Euroopa Ühendus sõlmis riiklikult toetatava ekspordikrediidi kokkuleppe (edaspidi „kokkulepe“) suulise kokkuleppena, mille üle peeti läbirääkimisi OECD raames 1978. aastal.

(2) Kokkuleppes sisalduvad suunised on ELi õigusesse üle võetud ja muudetud ELis õiguslikult siduvaks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1233/2011[5].

(3) Kokkuleppe punktis 35 on ette nähtud, et osaline võib teha ettepaneku ühisseisukoha kohta, millega laiendatakse eeskirju, mis käsitlevad riigi vastavust seotud abi tingimustele. Punktis 55 kirjeldatakse erimenetlust osaliste poolt kirjaliku menetluse teel vastuvõtmiseks.

(4) Kooskõlas liidu vankumatu kohustusega toetada Ukrainat ja selle rahvast seni, kuni see on vajalik, on liidu huvides jätkata Ukrainale seotud abi andmist.

(5) Kokkuleppes on sätestatud, et ühisseisukohad kehtivad kaks aastat. Toetuse jätkumiseks võib erakorralist toetust Ukrainale siiski kauem vaja minna. On liidu huvides suuta lähemas tulevikus kokku leppida mitmes ühisseisukohas.

(6) On asjakohane määrata kindlaks liidu nimel võetav seisukoht, sest kokkuleppe osaliste kavandatav otsus on liidule siduv ja võib vastavalt määruse (EL) nr 1233/2011 artiklile 2 mõjutada otsustavalt liidu õiguse sisu,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Seisukoht, mis võetakse liidu nimel riiklikult toetatava ekspordikrediidi kokkuleppe raames, on kiita heaks ettepanek ühisseisukoha kohta, millega võimaldatakse Ukrainale anda seotud abi, mis on kooskõlas käesoleva otsuse lisaga.

[5] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrus (EL) nr 1233/2011, mis käsitleb riiklikult toetatavate ekspordikrediitide suuniste rakendamist ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsused 2001/76/EÜ ja 2001/77/EÜ (ELT L 326, 8.12.2011, lk 45, edaspidi „määrus (EL) nr 1233/2011“).

Artikkel 2

1. Seisukoht, mis võetakse liidu nimel riiklikult toetatava ekspordikrediidi kokkuleppe raames seoses kõnealuse ühisseisukoha pikendamisega kahe aasta võrra, on kooskõlas käesoleva otsuse lisaga.

2. Selleks edastab komisjon nõukogule kirjaliku dokumendi, milles esitatakse kavandatava pikendamise üksikasjad. Kirjalik dokument jõuab nõukogusse piisava ajavaruga, et arutada ja kiita heaks liidu nimel väljendatava seisukoha täpsustused, et määrata nõuded kindlaks aegsasti enne erikomitee asjaomast koosolekut või vajaduse korral enne, kui lõppeb erikomitee kirjalik menetlus, mille käigus erikomitee otsustab tüüpvormide kohandamise üle.

Artikkel 3

Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise päeval.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja